УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
Общоикономически факултет
Катедра „Политическа икономия”

УТВЪРЖДАВАМ,
ЗАМЕСТНИК-РЕКТОР
ПО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ: /п/

доц. д-р Мария Воденичарова

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на конкурсен изпит за кандидат-докторанти по специалност „История на икономическите теории“, професионално направление 3.8 Икономика

СЪДЪРЖАНИЕ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД И ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА СИСТЕМАТИЗАЦИЯТА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ТЕОРИИ:
   а) предметът на историята на икономическите теории в търсенето на логиката и хронологичната структура на развитието на икономическата теория;
   б) методи и общи принципи на систематизация на икономическите теории — историческите и същностните критерии на изграждане структурата и връзките на развитие и приемственост на икономическата теория.
2. АНТИЧНА И СРЕДНОВЕКОВНА ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ:
   а) икономическата мисъл в страните на древния Изток;
   б) икономическата мисъл в древна Гърция. Основни представители;
   д) древноримска икономическа мисъл;
   г) развитие на икономическата мисъл в Средните векове.
3. МЕРКАНТИЛИЗЪМ
   а) икономически условия, метод и общи теоретични принципи;
   б) представители на ранния и развития меркантилизъм в различните страни (Англия, Франция, Италия, Германия, Австрия, Русия).
4. НАЧАЛО НА КЛАСИЧЕСКАТА ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ
   а) Уйлям Пети първи теории за стойността, работната заплата, поземлената рента;
   б) Физиократи — първата икономическа школа, теория за капитала, класите, икономическа таблица.

5. КЛАСИЧЕСКА ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ
   а) А. Смит — методология в изследванията, теория за пазара, разделение на труда, теория за стойността, теория за работната заплата, печалбата и поземлената рента;
   б) Д. Рикардо — методология в изследванията, теория за стойността, разпределението, теория за парите и кредита, за свободната търговия, за кризите;
6. КЛАСИЧЕСКАТА ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ В НАЧАЛОТО НА XIX ВЕК
   а) методи и общи теоретични постановки — претенцията за развитие, подреждане и популяризиране на класическите икономически теории на Смит и Рикардо — Ж. Б. Сей, Фр. Бастия, Т. Малтус, на С. Сисмонди, П. Прудон; Джеймс и Джон Мил;
   б) концепциите за реализацията на произведената продукция и икономическите кризи
7. ИКОНОМИЧЕСКАТА И СОЦИАЛНА ТЕОРИЯ НА КАРЛ МАРКС
   а) обща характеристика и методология на марксистката икономическа теория;
   б) основни трудове и икономически теории.
8. ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ СЛЕД МАРЖИНАЛИСТКА РЕВОЛЮЦИЯ
   а) обща характеристика на метода на субективизма и маргиналния анализ;
   б) Австрийска субективна школа — представители, основни субективни категории. Теорията за пределната полезност и ценността;
   в) Англо-американска школа —А. Маршал — икономикс теорията за пазарната цена; А. Пигу — икономика на благосъстоянието;
   г) Лозанска [математическа/ школа — Л. Валарас и В. Парето.
9. ИНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ И НЕОИНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ
   а) методология и основни теоретични принципи; формулиране на основното противоречие на епохата;
   б) направления на институционализма - особености, представители и концепции — Т. Веблен, Р. Ели и Дж, комънс, У. Митчел;
   в) неоинституционализъм — Дж К. Гълбрайт теорията за ”Уравновесяващите сили” ”обществото на изобилието” ”зрялата корпорация” и ' Техноструктурата” .
10. АВСТРИЙСКАТА ИКОНОМИЧЕСКА ШКОЛА ПРЕЗ СРЕДАТА НА XX ВЕК
   а) Лудвиг Мизес- човешкото действие и теорията за икономическия цикъл;
   б) Фридрих Хайек — спонтанните редове, каталаксия и развитието на теорията за икономическия цикъл.
11. КЕЙНСИАНСТВО И НЕОКЕЙНСИАНСТВО.•
   а) новите методологични подходи; ”обща теория“ на Дж. М. кейнс _ теоретична основа на практиката на държавно- монополистичното регулиране;
   б) неокейнсиански теории за икономическата динамика /Харод, Домар, Самюелсън, Хансен и др./;

в) посткейнсианският модел за растежа и разпределението — ДжРобинсън.

12. НЕОЛИБЕРАЛИЗЪМ

а) Чикагска школа ‗ монетаризъм— Милтън Фридман, икономиката на предлагането" и теорията за "рационалните очаквания";

б) Фрайбургска школа концепцията за "социалнопазарното стопанство" /В. Ойкен/.

13. СЪВРЕМЕННИ НАПРАВЛЕНИЯ В ИКОНОМИЧЕСКАТА ТЕОРИЯ

а) Поведенчески икономикс;

б) Еволюционна теория;

в) Икономически империализъм;

г) Нов институционализъм.

14. ИСТОРИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА МИСЪЛ В БЪЛГАРИЯ

а) класическата политическа икономия-Г.Данаилов, ,К. Бобчев;

б) субективизъм — Симеон Демостенов, Н.Долински;

в) монетаризъм - А. Христофоров, А.Чакалов;

в) марксисти — Д.Благоев, Е. Матеев, К. Григоров.

Препоръчителна литература

А. ОСНОВНА

Андреев Р., Неновски Н., Българските икономисти за Голямата депресия, 2013, Издателски комплекс - УНСС

Андреев Р,, Тошкова, См Съвременни икономически теории, Издателски комплекс - УНСС, 2016.

Бекярова, К. , Велев, Б. , Пипев, Ив. История на икономическите теории. Хермес, 2005.

Кейнс, Дж. М. Обща теория на заетостта, лихвата и парите. Хр. Ботев, С, , 1993.

Рикардо, Д. За принципите на политическата икономия и данъчното облагане, 2015.

Смит, А. Богатството на народите,Рата, 2015.

Тошкова, С. Икономическите алтернативи. С., Тракия, 1993.

Hudson, M. 2017. J is for Junk Economics, A guide to Reality in an Age of Deception, ISLET—Verlag.

The History of economic thought website, https://www.hetwebsite.net/het

History of economic thought, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of economic thought

Roncaglia, A,, A BriefHistory ofeconomic thought. Cambridge University press, 2017.

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА

Бремон, Ж., кейнс и кейнсианците днес. Народна култура, 1987.

Блауг, М. Големите икономисти след Кене. Абагар, В. Търново, 1993. Бухолц, Т. Живи идеи от мъртви икономисти. Хр. Ботев, С. , 1993.

Григоров К., История на икономическите учения, Наука и изкуство, София, 1970.

Канеман, Д., Мисленето, Изток- запад, 2012.

Седларски Т.,Икономически теории История на икономическите теории, Университетско издателство „Св. Климент Охридски", 2015.

Тошкова С., Икономически теории, С., ИСК, 2010.

Тошкова, С. Икономическите алтернативи. С., Тракия, 1993.

Фридман, М., Немирството на парите. Дамян Янков, 1994.

Хайек, Фр., Право, законодателство и свобода: ново изложение на либералните принципи на справедливостта и политическата икономия. С., Т. 1-3, 1996-1998.

УКАЗАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНКУРСНИЯ ИЗПИТ

Приемът на докторанти в специалност „История на икономическите теории" към катедра Политическа икономия" на УНСС се осъществява чрез конкурс, включващ две части: писмен и устен изпит.

Писменият изпит е анонимен и се състои от два модула — тест и научно есе, които се оценяват самостоятелно и формират една обща крайна оценка като средна аритметична от оценките на двата модула, кандидатите се допускат до устен изпит, ако крайната им оценка от писмения изпит е не по-ниска от „много добър" (4,50).

Устният изпит представлява събеседване с кандидата по проблематиката от изпитната програма и/или по темата на научното есе.

Конкурсният изпит се провежда от комисия, която включва трима хабилитирани лица по професионалното направление на конкурса.

А. МОДУЛ 1

Модул 1 от писмения конкурсен изпит по докторантура се състои от провеждането на тест, обхващащ всички теми от изпитната програма. Тестът се провежда за проверка, анализиране и оценяване на знанията на кандидатите в областта на историята на икономическите теории. Тестовите въпроси за 40 на брой с по пет възможни отговори, от които има само един верен. За всеки въпрос от теста е осигурена възможност за установяване на верния му отговор по ясен и недвусмислен начин в източниците за подготовка на кандидатите за докторанти, посочени в изпитната програма. Не се допуска поправянето на вече отбелязан отговор, а неотбелязването на отговор или маркирането на повече от един верни отговора не носи точки. Времетраенето на тестовия модул е 90 минути.

Б. МОДУЛ 2

Модул 2 предвижда разработването на научно есе. Научното есе представлява писмена разработка върху научен проблем, свързан с проблематиката на специалността и цели демонстриране на структурирани базови теоретични знания в областта на историята на икономическите теории, То трябва да включва ясно формулирана авторова теза по дадения проблем, научна аргументация, логична последователност и свързаност между отделните му структурни единици, както и свобода в композиционно отношение, но при спазване на класическата структура за научен текст, изразяваща се в увод, теза, изложение и заключение. Задължително е спазването на нормите на съвременния книжовен български език. Обемът на научното е ограничен в рамките на 10 страници, а продължителността на Модул 2 е 150 минути.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДОКТОРАНТСКИЯ КОНКУРС

Оценяването на кандидатите за докторантура към катедра „Политическа икономия" на УНСС по специалност „История на икономическите теории" се осъществява на базата на следните правила и критерии:

- Крайният резултат по Модул 1 тест, се формира като сума от точките, получени от всички въпроси, като крайната оценка от теста се определя по утвърдена от катедрения съвет скала;
- Крайният резултат по Модул 2 — есе, се формира по утвърдени от катедрения съвет критерии;
- Общата оценка от писмения изпит се образува като средна аритметична от оценките по Модул 1 и Модул 2;
- До устен изпит се допускат единствено кандидатите, чиято крайна оценка от писмения изпит е не по-ниска от „много добър" (4,50);
- Кандидатите, явили се на конкурсен изпит по специалност „История на икономическите теории", получават отделни оценки за двете части на изпита (писмена и устна);
- За успешно положили изпита се считат кандидатите, чиято средна оценка от писмения и устния изпит е не по-ниска от „много добър" (5.00).

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА
„ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ": /п/
проф. д.н. Пенчо Пенчев